

1. Partitures i faristols: els nostres enemics!

- anirem amunt i avall, tocant pel carrer, en un bar sense massa il·luminació, amb poc espai... fins i tot hem arribat a tocar fent cercavila! Els faristols i les partitures dificulten i fan molt feixuga aquesta mobilitat que tan necessitem.
- si bé una partitura ens pot donar seguretat, pot esdevenir fàcilment un obstacle poc evident per incloure fàcilment altres músics: si no hi ha prou còpies, per qui no sàpiga llegir...
- una partitura acostuma a fixar una tonalitat, una estructura i una variant que potser no és l'adequada al moment.
- sempre és millor mirar els companys músics i els balladors que no pas un tros de paper.

2. Com mana la tradició: cada ú el seu repertori!

- El pasdoble d'en Tusquets, el xotis d'en Peret Blanc, la masurca de Léa Sent Pè... són només exemples de com ha funcionat la tradició.
- Cada músic tenia un nombre determinat de peces en repertori. Poques o moltes. Però bones i ben tocases. Fins i tot es passava a conèixer la peça no pel seu nom si no per ser del repertori del tal músic, com en els casos esmentats.
- Per a res és senyal d'exclusivitat, només de manera de funcionar! Tot el repertori popular és de tots, faltaria més!
- Així que és responsabilitat teva de fer-te amb un repertori amb el teu instrument.

3. Una ballada no és un assaig!

- "Assajar; a casa i de petit" o "assajar és de covards" son frases exagerades que a vegades solem sentir.

- Però és important evitar “actituds d’assaig” davant dels balladors: res de tocar mil vegades els primers compassos per si recordo com feia, per si aquell era el to, per si estic afinat...
- Si lences un tema és perquè te l’has fet teu (és del teu repertori, que diríem), te’l saps segur i l’aguantaràs fins al final sense vacil·lacions (o les dissimularem, com fan els bons!). Llença’t i exposa’l amb decisió fins al final.
- Recorda que la tradició ja ha inventat mil solucions per escalfar l’instrument, afinar, recordar la melodia, etc: introits, introduccions, preludis... fes el que vulguis, però des de la primera nota la cosa ja va de debò. Els balladors ho agrairan!

4. Ets líder del tema que proposes

- És el tema que tu has llençat i l’has de conduir fins al final.
- Comprova que els balladors hi estan a gust.
- Marca més velocitat o menys velocitat, si s’escau.
- Procura incloure a tots els companys músics que tenen voluntat d’afegir-s’hi: marca, si ho creus convenient, moment de solos instrumentals, canvis de to...
- Controla’n l’estructura per la comoditat dels balladors i marca’n el final.
- Totes aquestes indicacions es donen, sense dubte, durant la interpretació del tema.
- No t’espantis si no estàs avesat a fer tot això! Molts temes no necessiten de gaire complicacions i recorda que tens al teu costat tota una colla de companys músics disposats a ajudar-te i a fer que tot rutlli.
- Si has arrencat un tema i finalment et trobes amb problemes com que no et surt, per sorpresa teva veus que no el recordes, et falten lletres... és igual! Inventa’t-ho però acaba’l, és el teu deure.

5. De la individualitat a la col·lectivitat.

- De ben segur que hi ha altres models i maneres de funcionar (els grups estables que queden per assajar, per exemple) però no és aquest el nostre cas. Encara alguns no ens coneixem entre nosaltres ni hem coincidit mai encara tots junts tocant.
- El principi de base és que som una colla de músics que a nivell individual cada u sap defensar una sèrie de temes. A nivell teòric la ballada consistiria en un encadenament d'aquestes peces tocadetes individualment per cada u de nosaltres de manera alternada i barrejada.
- Però per sort, a la pràctica això no serà així, ja que el repertori tradicional i popular està en boca de tothom i es donaran les següents situacions:
 - **aquesta també me la sé jo!** Comprova en quin to s'està tocant i enganxa't-hi de seguida, reforça melodia, proposa la teva harmonització, activa el patró rítmic, fes segones veus, proposa't per fer un solo, ornamenta, ajuda el líder a gestionar el desenvolupament de la peça, etc.
 - **em sona d'alguna cosa, me la sé a trossos...** llença't-hi igualment amb tot el que hem esmentat en el cas anterior! Pensa que qui lidera el tema se'l sap sencer i el durà a bon port. Pensa també que és una bona oportunitat per anar aprenent sobre la marxa els trossos que et falten i millorar la peça.
 - **no em sona de res, és el primer cop que la sento!** Tan és! És una bona ocasió per pescar temes al vol. Recorda que no cal conèixer un tema (però sí haver-lo entès!) per:
 - llençar uns bordons
 - posar-hi un patró rítmic
 - buscar-ne els acords i l'harmonització
 - improvisar, fer solos, inventar segones veus
 - fer una línia de baix
 - etc

- Recorda:
 - **Poc és molt!** No per està aguantant un bordó o per marcar la pulsació ets prescindible o insignificant. Tot el contrari! Estàs donant gruix, sonoritat, timbre i riquesa.
 - **Ningú és prescindible**
 - **S'aprèn tocant i equivocant-se.**
 - **La base de l'aprenentatge sempre ha estat la imitació.** Aprofita i imita aquells ritmes, aquelles segones veus, aquells ornaments... que veus que funcionen i que tant t'agraden.
 - **No tots ho hem de tocar tot.** Si t'atabales o trobes que aquell tema és massa complex, deixa que els altres toquin i descansa: fes un beure o vés a ballar i t'incorpores de nou quan et vingui de gust. Hem vingut a gaudir!
 - I a mesura que passin les ballades i els dies de l'escamot, cada cop aquest repertori serà menys de cada ú, i serà més de tots.

6. Altres petits consells

- Estaria bé que la gran majoria dels temes que proposem siguin 100% ballables. Tot i així, també hem de deixar espai per si surten cançons o melodies d'altres gèneres no necessàriament ballables (cançons, versos, garrotins...).
- Estiguem pendents de la pista de ball per fer una bona combinació de ballables, per adaptar l'ordre, per captar-ne les demandes...
- Si com a músic voldries tocar un tema que no et veus capaç de liderar, ho tens molt fàcil: demana que l'arrenqui qui se'l sàpiga bé i aprofita per anar-te'l aprenent.

7. Com ho faig per fer-me un repertori o per ampliar el que ja tinc?

- La millor manera és aprenent-los directament de les jam folks que anirem fent i de totes les que pugueu anar fent quan es doni l'ocasió.

- Igualment a internet hi ha molts llocs on trobar audios i partitures. Però atenció, que et pugui ser útil dependrà molt de quin sigui el teu instrument i el teu nivell! El més important és que sigui un repertori que t'engrandeix i t'agradi. Sinó, no val la pena...
 - Enllaç a la proposta de repertori comú que fa en Panxito pel punt de trobada del divendres 2/12/16 a la Plaça del Rei: http://liraindiana.blogspot.com/2016/11/llistat-de-peces-pel-2-de-deseembre-la_27.html
 - Repertori de ball 2014 (La Vallesana + Escola Dispersa) http://www.ladiatonica.cat/sites/default/files/repertori%20de%20ball%202014_0.pdf
 - Reialboc <https://sites.google.com/site/reialboc/>
 - La mare dels ous <http://www.lamaredelsous.com/>
 - Partitures per a gralla <https://es.scribd.com/doc/189976211/Partitures-Per-a-Gralla>
 - Partitures per a gralla i més <https://offgralla.blogspot.com.es/>
 - Menestrers gascons <http://www.menestrersgascons.com/documentation.php>
 - [Breizh Partitions](http://www.partituras-gratis.es/) Partituras gratuites de música celta <http://www.partituras-gratis.es/>
 - Ecos de la Dulzaina <http://www.ecosdeladulzaina.com/partituras>
 - i molts més enllaços que podeu afegir a la llista...

Ep! Tot això és només una opinió molt personal meva de com haurien de funcionar les coses. És tan sols una proposta de funcionament. Sou ben lliures a partir d'aquí d'explorar altres fórmules (algú fa un llistat comú de temes? I en quins tons? I per què aquests tons? Quedem un dia per assajar?... bufa! A mi em fa molta mandra tot això!). Sincerament, a mi em fa molta més trempera aquesta incertesa, aquesta llibertat i flexibilitat.

Joan Codina Vila
desembre 2016